

Asia: VN/15547/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kantanne ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois julkisesta perusterveydenhuollosta

-

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen vaikutuksista (jakso 4.2)? Onko lakiehdotuksella jotain sellaisia vaikutuksia, joita ei esitysluonnoksessa vielä ole otettu huomioon?

Onnettomuustutkintakeskuksen näkemyksen mukaan lakiehdotuksen vaikutuksia on esityksessä arvioitu kattavasti. Onnettomuustutkintakeskus pitää erityisen tärkeänä sitä, että esitykseen liittyvänä riskinä on tunnistettu ajoterveyteen liittyvien lääkärinlausuntojen laadun ylläpitäminen. Onnettomuustutkintakeskuksen näkemyksen mukaan esitykseen mahdollisiin turvallisuusriskeihin nimenomaan lausuntojen laadun ylläpitämiseksi tulee suhtautua kriittisesti.

Onnettomuustutkintakeskus ei esitä seikkoja, joita olisi jo esitettyjen lisäksi tarpeen arvioida.

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä perusterveydenhuollossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista perusterveydenhuollossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä erikoissairaanhoidossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista erikoissairaanhoidossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu yksityisille lääkäriasemille: Teillä laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä vuosittain?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii lääkärin tehokasta työaika?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii sairaanhoitajan tehokasta työaika?

-

Muita huomioita esitysluonnoksesta?

Onnettomuustutkintakeskuksen tutkinnoista Kuopion bussiturma (2018) käsittelee ajoterveyteen liittyviä näkökulmia. Kyseisessä tapauksessa kuljettaja oli kertonut ajokykyyn vaikuttavista pitkäaikaissairauksista, mutta pakollinen ajokorttitarkastus ei johtanut pitkäaikaissairauden tarkempaan selvittämiseen eikä tihennettyihin lääkärintarkastuksiin. Linja-auton kuljettajien terveydentilan seuranta nojaa pitkälti ajokorttitarkastuksiin. Ajoterveysasia jää usein käsittelemättä tavanomaisissa terveydenhuollon kontakteissa.

Ajoterveyteen liittyviä asioita on nostettu esiin myös Onnettomuustutkintakeskuksen vuonna 2017 julkaisemassa linja-auto-onnettomuuksia koskeneessa teematutkinnassa. Linja-auton kuljettajan ajoterveydellä ja toimintakyvyn menetyksellä havaittiin olleen merkitystä joissain tapauksissa. Osalla kuljettajista oli pitkäaikaissairauksia. Kuljettajan toimintakyvyn menettäminen johtaa ajoneuvon hallinnan menettämiseen ja aiheuttaa välitöntä vaaraa linja-autossa oleville ja muille tienkäyttäjille.

Suojaavia järjestelmiä tai toista henkilöä ei linja-autoissa ole samaan tapaan kuin on ilmailussa, vesiliikenteessä ja raideliikenteessä. Siten kuljettajien terveydentilan varmistaminen on tärkeää. Kuljettajan ikääntyminen lisää seurannan tarvetta. Onnettomuustutkintakeskuksen näkemyksen mukaan ajoterveyden seurannassa tulee huomioida myös psyykinen hyvinvointi fyysisen terveyden rinnalla.

Sosiaalihuoltolain 50 § muutoksen osalta Onnettomuustutkintakeskuksella ei ole lausuttavaa.

Tiirinki Hanna
Onnettomuustutkintakeskus